

A Pogány-havas kistérség 2010. évi tevékenységi beszámolója

Mezőgazdaság, élelmiszertermelés

A kistérségi társulás kiemelt feladatának tekinti, hogy a térségre jellemző hagyományos, környezetbarát mezőgazdálkodás fennmaradását segítse. Ennek érdekében az elmúlt években kezdeményeztük és segítettük a gazdaegyesületek tulajdonában lévő tejszarnokok kialakítását és terveinkben szerepel egy feldolgozóüzem létesítése is. 2010-ben az alábbi tevékenységeket valósítottuk meg:

- Pályázati csomag összeállítása gazdák részére:** A tavaszi és őszi pályázási kiírásban összesen 38 gazdának készítettük el a pályázatait a „Félig önellátó gazdaságok támogatása” című intézkedéshez, amellyel évi 1500 € támogatást kapnak a gazdaságuk fejlesztéséhez 5 éven keresztül. A tavaszi 17 pályázatból mindenik sikeres volt, most vannak folyamatban az első kifizetések, az őszi pályázatok viszont most vannak elbírálás alatt. A szerződéskötést követően összeállítottuk számukra a kifizetési aktacsomót. Ezen felül tanácsadással láttuk el más pályázatokkal kapcsolatban is gazdáinkat. Segítettünk a pályázathoz szükséges cég megalapításában.
- Hegyi kaszálók: A biodiverzitás és hagyományos kultúra forró pontjai:** Az ENSZ Környezetvédelmi Alap által támogatott projektünk célja, egyrészt tudományosan megkutatni és rögzíteni, hogy milyen természeti értéket képviselnek a hegyi kaszálóink. Másik célunk az volt, megismerjük egy szociológiai kutatás keretében, milyen a családi gazdálkodás helyzete ma és milyenek a jövőre vonatkozó elképzelések a gazdálkodók körében. Ezen kívül a kaszálók fenntartását segítő a gazdák bevételeit növelő tevékenységek is megvalósultak. A projekt 2009. szeptember és 2011. február között zajlott. 2010-ben elnyerte a Német-Osztrák-Svájci Ökológiai Társaság „**Legjobb alkalmazott ökológiai projekt**” díját.



A 2010-es évben megvalósított tevékenységek:

- Január-március: szociológiai kutatás Delne is Hidegség gazdái körében. Összesen 60 gazdát kérdeztünk meg egy 38 kérdésből álló kérdőív segítségével. A kutatás fő témája a hagyományos gazdálkodási mód. Kérdőbiztosok voltak: Farkas Attila, önkéntes, a SAPIENTIA EMTE hallgatója, Demeter László, csíkszeredai biológus és Biró Róbert, a Pogány-havas Kistérségi Társulás munkatársa. A kutatás eredményeit részletesen bemutató angol nyelvű cikk az Acta Oecologica Carpatica nevű szaklapban jelent meg.

- b. Február: a www.mountainhaymeadows.eu weboldal beindítása, amely a projekt fő információs felülete.
- c. Március-szeptember: biológiai kutatások sorozata a Torda-völgyében, a Pogány-havason és Jávárdipatakán. A kutatásokat Demeter László, csíkszeredai biológus, illetve Molnár Zsolt és Babai Dániel, a Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Intézet munkatársai koordinálták. A torda-völgyi kutatásban részt vett a SAPIENTIA EMTE jó néhány hallgatója is.
- d. Április: az ENSZ által meghirdetett „2010 a Biodiverzitás Nemzetközi Éve” program bemutatása és tájékoztató előadás a helyi lakosoknak, civil szervezetek képviselőinek a projekt céljairól. Helyszín: Szellő Szálló, Csomortán.
- e. Június 7-9: nemzetközi konferencia Borospatakán. Részletesebb bemutatása lejjebb, a *Képzés* fejezetben.
- f. Július 12-17: biológia kutatótábor Jávárdipatakán. Vezetők: Demeter László és Babai Dániel kutatók. Résztvevők: 16 egyetemi hallgató a SAPIENTIA egyetemről.
- g. Augusztus 31: a projekt elnyeri a GfÖ (Gesellschaft für Ökologie), Németország, Ausztria és Svájc Ökológiai Társaságának „Legjobb alkalmazott ökológiai projekt” díját. A Giessen-ben (Németország) megrendezett konferencián Biró Róbert projektvezető asszisztens vette át a díjat és mutatta be a projektet egy nemzetközi konferencia keretében.
- h. November 12-13: sajtókészítő tanfolyam megszervezése a Pogány-havas kistérség gazdáinak. Helyszín: Ajnád Panzió, Ajnád. A 43 résztvevőnek két oktató mutatta be azt, hogy hogyan készíthetnek otthon érlelt sajtot, krémsajtot, krémtúrót, és egyéb tejtermékeket. Az egyik előadó Annalies Bartelink volt, aki egy írországi sajtókészítő és már 35 éve űzi a mesterséget. A másik Lavinia Schuster a Szeben megyei Szászmuzsna faluból, aki szintén sok éves tapasztalattal rendelkezik a tejtermékek készítése terén.
- i. November-december: információs tábla felállítása a Szent János templom mellett és egy szórólap összeállításának elkezdése a környék természeti értékeinek bemutatása céljából.

- 3. Szénafesztivál szervezése Gyimesbükben:** Augusztus végén szénakészítő kalákát szervezetünk Gyimesbükben Sárig Attila, helyi fiatal segítségével, aminek az volt a célja, hogy olyan területeket kaszáljunk le, amelyek magas természeti értéket képviselnek. A kalákán 10-en vettek részt, többségben külföldi vendégek. A kalákát szeretnénk minden évben megszervezni, ami a későbbiekben turisztikai programmá válhatna. 2011-re már több, mint 20 angol, osztrák és norvég vendéget várunk.



4. **Sajtkészítő tanfolyam:** A térség gazdái számára sajtkészítő tanfolyamot szerveztünk. Helyszín: Ajnád Panzió, Ajnád. A 43 résztvevőnek két oktató mutatta be azt, hogy hogyan készíthetnek otthon érlelt sajtot, krémsajtot, krémtúrót, és egyéb tejtermékeket. Az egyik előadó Annalies Bartelink, holland származású, Írországból élő sajtkészítő volt, aki 35 éve készít érlelt sajtokat. A másik Lavinia Schuster Románia egyik legnevesebb biosajt-készítője, a Szeben megyei Szászmuzsna faluból, aki szintén sok éves tapasztalattal rendelkezik a tejtermékek készítése terén. Itt olyan módszerekkel készültek a tejtermékek, amelyekkel a boltok polcain, vagy akár külföldi piacokon is versenyképesek lehetnek a térség gazdáinak termékei.



5. Elkezdődött a **csíkdelnei sajtüzem** előkészítése, megvásároltuk az erre a célra szánt csúrt. A majdani üzemben készülő sajtokat a község gazdáinak tejéből készítenénk és boltokban, piacokon árusítanánk. A szociális vállalkozást három pillérré építenénk: a környezet, a társadalom és a gazdaság hasonló súllyal szerepel a működési elvek kialakításában.
6. Sajtóstolót szerveztünk Csomortánban, ahol több, mint 40 érdeklődő kóstolhatott meg 18 féle sajtot Gyergyótekerőpatakról, Gyimesből, Csicsóból, Írországból és Angliából. A jó hangulatú eseményen a résztvevők nem csak kóstoltak, de egyúttal értékelték és rangsorolták is a sajtokat.

LEADER program

A LEADER az Európai Unió vidéket, falvakat támogató programja, amely pénzügyi segítséget nyújt a falvak fejlesztéséhez, a helyi lakosság által megfogalmazott célok megvalósításához.

7. **A Csíki LEADER térség közös fejlesztési stratégiájának az elkészítése:** Az Alcsík és Felcsík kistérségekkel közösen pályázatot nyújtottunk be még 2009-ben a 431.1. intézkedés 3. részéhez, melyen 50.000 €-t nyert a három térség együtt. A projekt a Csíki-medence összes faluját magába foglaló Helyi Akciócsoport megalakulását, a vidékfejlesztési terv elkészítését, valamint a LEADER program népszerűsítését támogatja. A tevékenységeket a tavalyi évben valósítottuk meg, amelyek közül a leglényegesebb a térségi fejlesztési stratégia elkészítése volt. Ezen kívül a pályázat keretében megvalósult tevékenységek: tanulmányút szervezése Angliába, Ausztriába és Magyarországra; két szórólap megjelentetése; számos találkozó és műhelymunka szervezése, honlapkészítés; LEADER film elkészítése; képzéseken való részvétel.
2010. november 15-én benyújtottuk a térség fejlesztési stratégiáját, amely még jelenleg is elbírálás alatt van.

Képzés

8. Június 7-9: **Nemzetközi konferencia** Borospatación a hegyi kaszálók ökológiai és gazdasági jelentőségéről. Konferenciánknak három fő célja volt: 1) találkozási lehetőséget biztosítani gazdálkodók, biológusok, szociológusok, politikai döntéshozók és civil szervezetek számára a kaszálók megőrzésének és fenntartható kezelésének megvitatása céljából; 2) felhívni a figyelmet a hegyi kaszálók természetvédelmi és társadalmi értékére; 3) a Biodiverzitás

Nemzetközi Évének (2010.) megünneplése. A rendezvényen több mint 100 személy vett részt Magyarországról, Angliából, Írországból, Németországból és Romániából. A két nap alatt 14 szakmai előadást, 6 különböző műhelymunkát és 4 kirándulást bonyolítottunk le. A konferenciát Károly herceg levélben üdvözölte, amelyet a megnyitón képviselője, Jeremy Staniforth olvasott fel a megjelenteknek.

9. Részt vettünk a **LEADER képzési program** lebonyolításában, amelyben több, mint 400 fő oktatására került sor a Központi és az Észak-nyugati Régióból érkező résztvevők számára a LEADER program alapszintű megismertetése céljából. A programot az osztrák GBI Consult bonyolította, a kistérségi társulás azonban csakúgy a helyi (Csíkszereda, Fenyő hotel; Kolozsvár, Hotel Belvedere) helyszíni lebonyolításában és adminisztrációjában, mint oktatóként részt vett a megvalósításában. Ilyen módon nagyon sok személyes kapcsolat kiépítésre nyílt lehetőség csakúgy a leendő LEADER térségek vezetőivel, mint a LEADER végrehajtásáért felelős kormányzati szervezeteknél.

Turizmus

A kistérségi társulás egyik kiemelt célkitűzése a helyi turisztikai szolgáltatások bővítése, fejlesztése, a kistérségnek a turisták és turisztikai piacok számára való ismertté tétele annak érdekében, hogy színvonalas ökoturisztikai célterületként igényes, jól fizető turistákat vonzzon a térségbe.

10. **Ajnádi tanösvény kialakítása:** A Pogány-havas Kistérség részt vett az ajnádi Szent István Szervezet által elnyert pályázat lebonyolításában, melynek keretében közösen építették ki a kistérség első tanösvényét, amelynek hossza négy kilométer és bejárása alig több mint egy órát vesz igénybe. A tanösvényen összesen 7 tábla került kihelyezésre. A kihelyezett táblák többek között a helyi vízi élővilágról, a hagyományos építészetéről, a településstruktúráról, a hagyományos gazdálkodásról tájékoztatnak egyszerű nyelvezettel, és helytörténeti útmutatóval is szolgálnak.



Kommunikáció, kapcsolatépítés

11. **A honlap** folyamatos frissítése
12. **A kistérségi naptár** idén is elkészült.
13. **Rendszeres sajtó megjelenés a helyi újságokban:** a kistérségi eseményekről, rendezvényekről hírt adtunk a helyi sajtóban. A kistérségről, vagy a megvalósított projektekről több, mint 20 újságcikk és kb 5-10 TV vagy rádióriport jelent meg.
14. **Rendszeres találkozók szakértőkkel,** információ és tapasztalatcsere, valamint együttműködések céljából.

Jótékonyság

15. **Angyalka program:** A Pogány-havas Kistérség munkatársai decemberben második alkalommal szervezték meg az Angyalka programot, melynek keretében a Csaba testvér által alapított csíksomlyói Szent István kollégium 72 lakóját ajándékoztuk meg. A program olyan sikeresnek bizonyult, hogy a gyerekek levelei rövid idő alatt elfogytak, és mivel nagy volt továbbra is az érdeklődés, a Tiszti-féle Nagyasszonyunk ház 8 gyermekének is akadt ajándékozója.

2010-BEN BENYÚJTOTT PÁLYÁZATOK

| | Támogató | Téma | Igényelt támogatás | Elnyert támogatás |
|-----|--|---|----------------------|-------------------------|
| 1. | Nemzeti Vidékfejlesztési Program 1-es tengely, 141-es intézkedés | Félig önellátó gazdaságok támogatása | 38 gazda x 7500 Euró | Mostanig 17 x 7500 Euró |
| 2. | Hargita Megye Tanácsa | Marketingtevékenységek beazonosítása az ökoturizmus érdekében a Pogány-havas kistérségben. | 14.000 Ron | 1.000 Ron |
| 3. | Szülőföld Alap | A Pogány-havas Kistérségi Társulás és a Pro Ruris Egyesület cserelátogatása az Alpokalja-Ikva mente LEADER Egyesülethez | 1.000.000 Ft | 500.000 Ft |
| 4. | ENSZ, GEF-SGP | Hegyi kaszálók: a hagyományos kultúra és a biodiverzitás forró pontjai | 28.280 USD | 28.280 USD |
| 5. | Polgártárs Alapítvány | Természettel való kapcsolatunk tükrében – fedezzük fel természeti kincseinket | 19.784 Ron | 17.000 Ron |
| 6. | Communitas Alapítvány | Térségi állatkiállítás és kézművesvásár Borzsovában | 3.000 Ron | 1.000 Ron |
| 7. | Franciaország Bukaresti nagykövetsége | Természettel való kapcsolatunk tükrében – fedezzük fel természeti kincseinket | 12.000 RON | Elutasítva |
| 8. | Szülőföld Alap | Hegyi kaszálók: a hagyományos kultúra és a biodiverzitás forró pontjai – dokumentumfilm készítés | 3.811.000 Ft | Elutasítva |
| 9. | Szülőföld Alap | Pályázatíró képzés | 942.500 Ft | Elutasítva |
| 10. | Szülőföld Alap | A Csík-Gyimes Natúrpark honlapjának elkészítése | 1.350.000 Ft | Elutasítva |
| 11. | Európai Bizottság, Mezőgazdasági Igazgatóság | A Közös Agrárpolitika népszerűsítése | 24.553 EUR | Nincs eredmény |
| 12. | Nemzeti Vidékfejlesztési Program, 4. tengely, 4.3.1. intézkedés | Csík LEADER stratégia, pályázó a Csík LEADER Akciócsoport | 2.856.086 EUR | Nincs eredmény |

Egyéb:

- EFNCP (European Forum on Nature Conservation and Pastoralism) – Kutatásra, konferenciára, filmre, sajtüzemre – 23.424 GBP
- GfÖ díj - Hegyi kaszálók: a hagyományos kultúra és a biodiverzitás forró pontjai – 500 EUR

Mezőgazdaság, élelmiszertermelés

A tavaly és tavaly előtt nagyon sikeres pályázatírói tevékenységet szeretnénk kiterjeszteni. Már nem csak a 141-es pályázat megírására vállalkozunk, de szeretnénk a gazdáknak tájékoztatást nyújtani más pályázati lehetőségekről és segíteni azok elkészítésében. Egyúttal más típusú pályázatok megírását is vállaljuk, mint pl. a mezőgazdasági területek újraerdősítése, vagy a turizmus területén.

Pályázatot nyújtottunk be az Európai Bizottság Mezőgazdasági Igazgatóságához azzal a céllal, hogy szervezzünk egy nagy és átfogó kampányt a kis családi gazdálkodás presztízsének javítására. Híres emberek mondanának rövid üzeneteket arról, miért tartják fontosnak és értékesnek a kisgazdák munkáját. Egyúttal szeretnénk a városlakók figyelmét is ráirányítani arra, hogy az ilyen termékek vásárlásával nem csak a gazdákat, de környezetüket és társadalmuk stabilitását is támogatják.

LEADER

Amennyiben a LEADER sikeres lesz a Csíki LEADER térség esetében, a kistérség segítséget nyújt a térségben lakók pályázatainak elkészítésében.

Turizmus

Idén harmadszor rendezzük meg a Gyimesi szénafesztivált. Az idei évre már 14 biztos bejelentkezőnk van, mind külföldiek. A résztvevők gyimesi családoknál fognak lakni és részt vesznek a szénékészítés minden lépésében.

Újra beindítanánk a turisztikai kerekasztalok összehívását, mert igény jelentkezett a turisztikai vállalkozók részéről.

Képzés

Történetek a tájról – fedezzük fel természeti kincseinket

A Polgártárs Alapítvány által támogatott pályázatban a kistérség összes iskolája részt vesz. 5-8 osztályos tanulók gyűjtenek a falujukról és környékéről szóló történeteket és ezen történetek alapján a résztvevő csoportok versenyeznek. Ezt természetismereti oktatás és terepi munka követi, amely alapján poszterek és egy gyűjteményes kötet is kiadásra kerül, valamint készül egy 15 perces film.

Rural d'Est

Az évek óta megszervezésre kerülő vidékfejlesztési és a kis családi gazdaságokat támogató nemzetközi munkacsoport következő ülését térségünkben fogjuk megszervezni. Résztvevőkre számítunk Romániából, Angliából, Franciaországból és Németországból, valamint ezen országok nagykövetségeiről.

Kutatás

A falvak társadalmi és gazdasági életét mélységében megismerő szociológiai kutatásra készülünk a tavalyi nagy sikert aratott próbakutatás folytatásaként. Nagyon hiányoznak azok az adatok, amely alapján jó és alátámasztott ajánlásokat lehet megfogalmazni akár a nemzeti, akár az európai uniós politikai döntéshozók számára, amely a kis családi gazdálkodás hatékonyságát igazolja és a megfelelő beavatkozások definiálását lehetővé teszi.

Kutatók érkeznek Németországból, Angliából és az Egyesült Államokból a következő szakterületekre: lepkék, rovarok, hagyományos mezőgazdaság. Az Arisona State University kutatója

már harmadik évben tér vissza hozzánk, ezzel is igazolva vidékünk kiemelkedő természeti értékességét!